

بازارگردی

در تابستان داغ

از همان اول صبح که کرکهره مغازه‌ها بالا می‌روند و در حجره‌ها یکی‌یکی باز می‌شود، تا موقع غروب آفتاب که گاری‌ها به طرف انبارها حرکت می‌کنند، بازار بزرگ تهران صحنه پرشوری از هیاهو و خرید و فروش است. باینکه این بازار قلب تپنده اقتصاد کشور محسوب می‌شود اما اصلا قرار نیست فقط وقتی قصد خرید دارید راهی بازار شوید. از بافت تاریخی با طاقی‌ها و ضریبی‌های کاشی‌کاری و گچبری‌های خیره‌کننده، تا سراها و تیمچه‌های مختلف، بناهای تاریخی، مساجد، امامزاده‌ها و کوچه پسکوچه‌های بیچ‌دریچ بازار بزرگ تهران دیدنی‌های ناشناخته زیادی دارد. روز هفتم این هفته راهنمای گردش در بازار بزرگ تهران است؛ جایی که به‌دلیل ارزش تاریخی، در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

بازار چهل تن

بازار چهل تن در خیابان شهید مصطفی‌خمینی، بیسن بازار آهنگران و پلان دوزها قرار دارد. این بازار بورس آجیل، خشکبار، شکلات و آبنبات است.

نشانی جنوب‌غربی بازار بزرگ تهران

حکایت ۴۰ امامزاده

بازار چهل‌تن از مراکز تجاری و مهم بازار بزرگ تهران است که نامگذاری آن به قضیه جدا شدن سرر ۴۰نواده امام موسی کاظم(ع) از بدن در این محدوده برمی‌گردد؛ جنایت هولناکی که ۱۸۳سال پیش به‌واسطه خواب یکی از کسبه بازار برملا و منجر به ساخت امامزاده شد. براساس روایات، در زمان خلفای عباسی ۴۰ نفر از نوادگان امام موسی کاظم(ع) از عراق راهی ایران می‌شوند تا به دیدن امام رضا(ع) در مشهد بروند. هم‌زمان با به شهادت رسیدن امام رضا(ع)، مأمون دستور قتل نوادگان ائمه(ع) را می‌دهد و این ۴۰ امامزاده هم در تهران کشته می‌شوند. در این بازار مشاغل مختلفی رونق داده‌از عطاری و لوازم خانگی گرفته تا مغازه‌های فروش اسباب‌بازی و پوشاک. بازار چهل تن، مستقفاً است با مغازه‌هایی قدیمی و دیوارهای آجری. معماری ویژه این بازار با طاقی‌های آجری و معماری تاریخی، مسیری مناسب پیاده‌روی از ابتدای بازار تا بقعه امامزاده چهل تن ایجاد کرده است.

راسته‌های متنوع خرید در بازار تهران جاخوش کرده‌اند

یک بازار بزرگ و ده‌ها بازارچه کوچک

بازاربازها

بازار بزازها یکی از راسته‌های شمالی جنوبی و شلوغ بازار تهران است که دومین راسته قدیمی بازار و جزو طولانی‌ترین بازارهای ایران محسوب می‌شود.

نشانی بخش مرکزی بازار بزرگ تهران، خیابان بازار **قدمت** ۲۰۰سال

دومین راسته قدیمی بازار

در این بازار قدیمی که صنوف مختلفی در آن فعالیت دارند، می‌توانید کالاهایی مانند طلا، ساعت، پارچه، جرم، عطر و ادکلن، قهوه، جوراب و لباس زیر، شال و روسری، پوشاک، بدلی‌ها، لوازم خانگی، لوازم آشپزخانه، پرده و ملزومات را تهیه کنید. در گذشته این بازار فقط بورس انواع پارچه و منسوجات بود. معماری حجره‌های این بازار به همان سبک قدیمی است و بخش‌هایی از بازار در این سال‌ها بازسازی شده است.

بازار آهنگران

بازار آهنگران از قدیمی‌ترین راسته‌های بازار معماری ویژه است که طاقی‌های آجری آن هنوز بایرجا هستند.

نشانی غرب بازار بزرگ تهران **قدمت** ۲۰۰سال

چطور برویم: خیابان ۱۵خرداد را به طرف چهارراه سیروس ادامه دهید تا به تابلوی بازار آهنگران برسید.

اینجا آهنگری نیست!

در ابتدای تاسیس، بازار آهنگران مانند بازار مسگرها پرسروصد بود و به‌دلیل بوی شدید آهن گداخته در گوشه‌ها و جرقه‌های ریزی که به‌وسط بازار پرتاب می‌شد، برای عبورمورور افراد مناسب و مطلوب نبود. بعدها این بازار به راسته فروش خشکبار تبدیل شد و این روزها هم به بورس پوشاک مردانه اختصاص دارد. البته هنوز چند مغازه فروش خشکبار در بخش انتهایی این‌بازار باقی‌مانده است.

مسقف‌بودن بازار باعث شده مرحوم حاج حسین آقا ملک و مناسب گشت‌وگذار باشد.

بازار دروازه‌نو

این بازار در کنار تنها دروازه قدیمی باقیمانده در مرکز تهران یعنی دروازه‌نو قرار دارد.

نشانی بخش جنوبی بازار بزرگ تهران **قدمت** ۱۵۰سال

چطور برویم: از ایستگاه متروی خیام به طرف میدان محمدیه بروید.

پنجمین دروازه تهران در بازار

دروازه نسو به‌عنوان پنجمین دروازه تهران در زمان محمدشاه قاجار ساخته شد؛ بنابراین گردشگرانی که گشت‌وگذار در این قسمت از بازار را انتخاب می‌کنند، شاهد تماشای معماری تاریخی، طاقی‌ها و ضریبی‌های آجری و سردرهای قدیمی هستند. بخش‌هایی از این بازار مخصوص فروش نخ و جوراب است و چند پاساژ و مغازه هم به فروش انواع محصولات خوراکی کباب‌خارجی مثل شکلات‌های خاص اختصاص دارند. برای رفتن به این بخش بازار با مترو بهتر است به جای ایستگاه مترو ۱۵ خرداد، در ایستگاه خیام پیاده شوید.

✓ نیلوفر ذوالفقاری

فرقی نمی‌کند قصد خرید چه کالایی را داشته باشید؛ از لوازم خانگی گرفته تا خوراکی، آجیل، شکلات، انواع پوشاک، کیف و کفش، اسباب‌بازی، فرش، طلا و جواهر، لوازم آرایش، پارچه و خلاصه هر کالایی که فکرش را بکنید در بازار تهران پیدا می‌شود. کسبه بازارچه‌های این بازار، از بازار بزازها گرفته تا بین‌الحرمین، به فروش تکی و عمده انواع کالاهای مشغولند و حتی اگر قصد خرید نداشته باشید، قدم زدن در این بازارچه‌ها و تماشای شور و حال فروشندگان و خریداران، یک گردش دلچسب به حساب می‌آید.

بازار کیلویی‌ها

بازار کیلویی‌ها از بازار کفاش‌ها در غرب آغاز شده و به ضلع شمالی بازار زد، در جنوب ختم می‌شود.

نشانی شرق بازار بزرگ تهران **قدمت** ۱۰۰سال

چطور برویم: از سبزه‌میدان به طرف تابلوی بازار کفاش‌ها بروید.

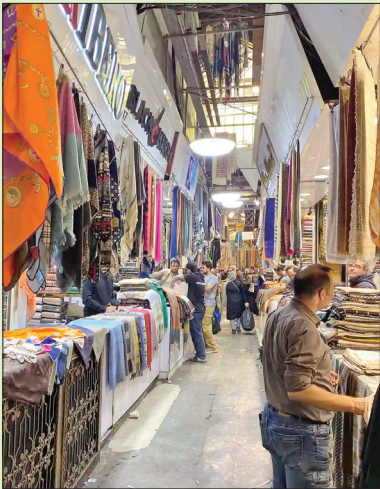
گردش میان طاقه پارچه‌ها

این بازار مرکز فروش انواع پارچه و جادر است. دلیل شهرت بازار کیلویی‌ها، اصناف پارچه‌فروشی هستند که از قدیم در این بخش از بازار فعال بودند. بازار کیلویی‌ها به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بورس‌های خرید ارزان پارچه در تهران شناخته می‌شود. در اینجا پارچه‌ها به‌صورت طاقه، عمده و خرده به‌هر کیفیت و طرحی‌که بخواهید موجود است. البته نام بازار درواقع یک اصطلاح است و قرار نیست اینجا پارچه کیلویی بخردید!

بازار جعفری

بازار جعفری از مقاصد محبوب برای بانوانی است که دنبال خرید شال و روسری با قیمت مناسب هستند.

نشانی ابتدای بخش غربی بازار تهران **قدمت** ۵۰سال

چطور برویم: بعد از خروجی مترو ۱۵خرداد، به طرف خیابان اعتضاد بروید.

بورس روسری و لباس زنانه

علاوه بر روسری، در بازار جعفری می‌توانید بسیاری از لباس‌های زنانه را هم پیدا کنید. محصولاتی مثل دستکش، کلاه و سایر لوازم تزئینی هم در این قسمت از بازار عرضه می‌شوند. حجره‌ها و دالان‌های این بازار تجمع طلاسازها و طلافروشی‌های قدیمی در این محل، به فروش انواع محصولات خوراکی کباب‌خارجی مثل تبدیل کرده است. چند پاساژ طلافروشی‌ها مثل پاساژ فروردین، پاساژ اردیبهشت و بازار مکاره در سال‌های اخیر به بازار زرگرها اضافه شده است.

گذر لوطی صالح

● نشانی: بازار بزرگ تهران، گذر لوطی صالح

معرفی: از گذرهای اصلی درون بازار قدیمی تهران است که با نام لوطی صالح از لوطی‌های تهران قدیم گره خورده است. کسی که به فقرا، تنگدستان و خانواده‌های بی‌سپرست بسیار کمک می‌کرد و زمانی عابر این گذر و ساکن آن بود. طبق بسیاری از روایات و منابع تاریخی، این گذر در زمان آغامحمدخان قاجار ساخته شده است و طبیعتاً از قدیمی‌ترین محله‌های تهران به شمار می‌آید. زمانی اکثر سفارتخانه‌های خارجی، از جمله سفارت روس و سفارت انگلیس، در همین محله وجود داشت و منزل بسیاری از درباریان عهد قاجار نیز در این محله بوده است.

● ویژه‌نامه روز پنجشنبه

● ۱۸ مرداد ۱۴۰۳

● شماره ۴۹

بازار سیداسماعیل ۴

بازار سیداسماعیل(ع) را شاید معرفی بتوانیم یکی از مشهورترین بخش‌های بازار بزرگ تهران بنامیم که بیش از ۱۶۰سال قدمت دارد.

نشانی خیابان مصطفی‌خمینی،پایین‌تر از چهارراه سیروس

نماد شلوغی و مهمهم

بازار سیداسماعیل(ع) یا سد اسماعل آنقدر مشهور است که نامش حتی به فرهنگ عامیانه تهرانی هم راه یافته و کنایه از جای شلوغ و پر از مهمهمه است. دلیل اینکه این بازار با نام سیداسماعیل شناخته می‌شود محل قرارگیری آن در قسمت جنوبی امامزاده سیداسماعیل(ع) است. در گذشته این بازار به میدان کاه‌فروش‌ها و بعد از آن به بازارچه مسگرها نیز شهرت داشت. برخی هم دلیل شهرت را فروش اجناس دست‌دوم می‌دانند. تنوع این نوع کالاها در این بازار بسیار زیاد است. البته این به این معنی نیست که تنها کالاهای دست‌دوم در این بازار به فروش می‌رسد. بلکه مغازه‌های زیادی هم کالاهایی‌نومثل کفش، پوشاک، اسباب‌بازی، مواد غذایی، توتون و سیگار و لوازم خانگی می‌فروشند.

پاتوق آخر هفته دستفروشان

معماری این بخش از بازار بزرگ تهران قدمت تاریخی دارد. در بنای این بازار از مصالح ساختمانی سنتی ایران استفاده شده است. این مصالح شامل آجر، گچ، کاشی و ساروج می‌شود. از ابتدا تا میانه راسته بازار با چشمه‌طاق‌ها و از میانه تا انتهای آن با شیروانی پوشیده شده است. کاروانسراها و حجره‌های قدیمی بازار با گذشت زمان دستخوش تغییر و تحولات بسیاری شده‌اند. از مهم‌ترین اماکن بازار سیداسماعیل می‌توان به آرامگاه امامزاده اسماعیل(ع)، میدان و آب‌انبار سیداسماعیل، مدرسه فیلسوف‌الدوله و سرای حاج‌هادی اشاره کرد که هر کدام از قدیمی‌ترین بناهای موجود در بازار تهران هستند. آخر هفته‌ها این بازار به محل تجمع دستفروشان تبدیل می‌شود که تنوع زیادی از کالاها را برای فروش به این بخش بازار می‌آورند. در گردش در این بازار با چند قهوه‌خانه، چایخانه و اغذیه‌فروشی قدیمی هم مواجه می‌شوید که جمع‌ها هم فعال هستند.

